

СТАНОВИЩЕ

ЗА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД НА Мартин Янков ЛЮБОВНИ СТИЛОВЕ, САМООЦЕНКА И ЛИЧНОСТНИ ХАРАКТЕРИСТИКИ

От проф.д.с.н Кръстина Петкова ИИОЗ - БАН

Дисертацията е посветена на любовта. Една вечна, неувяхваща тема, която странно, не е разработвана в българската психология през последните 15-20 години. Това прави избора на Мартин Янков точен и навременен.

Целите на разработката са две: 1/ да разкрие и анализира любовните стилове на българите и 2/ да покаже връзката между тези стилове и характеристики на личността.

Дисертационният труд е добре структуриран. Той се състои от Въведение, Теоретична глава, две Емпирични глави и Заключение. Теоретичната глава се състои от четири части описващи, съответно: развитието на научните виждания за романтичната любов; основните социалнопсихологически теории за интимните връзки; шестте любовни стила на Джон Алън Лий, и проведените емпирични изследвания на връзката между любовта и самооценката, между любовта и личностните характеристики от Големите пет, както и между любовта и Тъмната триада. Трябва да се подчертае, че теоретичният анализ не е направен самоцелно. Той е в основата на емпиричните изследвания проведени от автора. Както вече отбелязах те са две. В първото авторът си поставя задачата да провери дали понятията, използвани в представените теории за любовта могат да опишат разбиранията на младите българи за любовта и

любовните връзки. Адекватно на поставената задача в това изследване се прилагат качествени методи – а именно анализ на съдържанието на полу-стандартизирани интервюта. Специално искам да отбележа, че този анализ е направен професионално. Прилага се ясна, добре разработена и добре описана методика – нещо, което не съм срещала често в публикациите в български научни издания.

Второто емпирично изследване „атакува“ втората цел на труда – разкриване на връзката между любовните стилове на българите и самооценката, личностните характеристики от Големите пет и Тъмната триада, общото удовлетворение от живота, както и демографски променливи. Теоретичният модел на изследването и хипотезите са убедително представени. За събирането на данните авторът използва добре известни инструменти. Изключително похвално е, че той проверява тяхната конструктивната валидност и ги стандартизира за българските условия. За проверка на хипотезите е приложена адекватна статистическа обработка на данните.

Изведените приноси са коректно представени и отговарят на постигнатите резултати. Според мен основните приноси в дисертационния труд са:

- Обосновани са и са демонстрирани научната значимост и евристичния потенциал на изследването на темата за любовта и любовните връзки чрез теоретичния и методологически арсенал на психологията.
- Разработен е относително цялостен интегративен теоретичен модел за взаимовръзките между любовните стилове, самооценката, характеристиките от Големите пет, личностните черти от „Тъмната триада” и общото удовлетворение от живота.

- Разработеният теоретичен модел е подложен на емпирична верификация.
- Предложен и обоснован е нов превод и допълнение на скалите от въпросника „Нагласи към любовта” и е направена проверка на структурната валидност на въпросника.
- Изследвани са поредица от взаимовръзки между любовните стилове и основни демографски признаци (пол, възраст, семейно положение, сексуална ориентация и др.), като са открити статистически значими различия в нагласите към любовта между различните демографски групи.

Установените взаимовръзки са интересни и дори бих казала любопитни. Ще дам два примера – себеотрицателната любов е положително свързана със самочувствието; страстната любов корелира положително с екстраверсията, сътрудничеството и отвореността към опита.

Авторът аргументира необходимостта от продължаване на изследванията в областта на дисертационния труд, но ми се струва малко прибързано да се зачеркнат личностните характеристики като предиктори на любовните стилове. Дали едно сравнително изследване в „реално време“, а не позовавайки се на предишни разработки не би дало по-ясни ориентири.

В заключение, дисертацията е стойностна и много добре разработена. Това ми дава основание убедено да препоръчам на уважаемото жури да присъди на Мартин Янков образователната и научна степен „доктор”.

Кръстина Петкова

